

Dirkje van der Spiegel, een schrijfster uit Abbenes

De meeste van u zullen nog nooit gehoord hebben van deze dochter van een godsdienstonderwijzer uit Abbenes. Haar landelijke bekendheid kreeg ze vóór de 2^e wereldoorlog toen vele boeken van haar hand verschenen. Daarom is het goed om deze schrijfster opnieuw voor het voetlicht te halen.

Wie waren haar ouders

Adrianus van der Spiegel, geboren in 1862 te Alphen (Z-H) was getrouwd met Geertruida Frederica Wilhelmina Lauwersheimer, geboren in 1859 te 's Gravenhage. Adrianus werd godsdienstonderwijzer. Hij kreeg de herderlijke zorg over Kaageiland en Abbenes. In 1891 vestigt het echtpaar zich te Abbenes, waar zij in de pastorie naast de kerk gingen wonen. In 1894 wordt hun enig kind Dirkje geboren. Na de kerkelijke scheiding van De Kaag en Abbenes wordt Abbenes deelgemeente van de Hervormde Gemeente van Nieuw-Vennep. Van der Spiegel heeft tot 1 oktober 1925 zijn werk in Abbenes mogen doen en kreeg toen eervol ontslag.

Dirkje van der Spiegel slaat haar vleugels uit

Dirkje, Dit werd zij genoemd, kon goed leren. Zij wilde het onderwijs ingaan. In 1914 is zij te Haarlem geslaagd als onderwijzeres. Het jaar daarop deed zij examen 'nuttig handwerken'. In 1923 slaagt zij te Utrecht voor de akte L.O. Frans. Zij bleef niet in Abbenes wonen maar verhuisde in 1922 naar de Menneweg te Sassenheim, waar zij in 1920 onderwijzeres was geworden aan de School met den Bijbel. Zij trouwde in 1928 met Cord Hendrik Menkens. Hendrik was 17 jaar ouder dan Dirkje.

Vertellen en Schrijven

Dit viel waarschijnlijk op door haar vertelkunst. Zij werd in 1931 door de NCRV gevraagd om een kinderuurtje voor de radio te verzorgen. Dat heeft zij gedurende 4 jaar gedaan. Zij vertelde daarin korte verhalen o.a.

- Mieps hartewens
- Het Jodinnetje
- Het poppenhuis
- Het sopraantje

Ruim 30 korte verhalen zijn van haar bekend. Haar vertellingen werden afgewisseld door zang met begeleiding.

In 1927 heeft Dit haar eerste boek geschreven getiteld "Een andere jongen". Zij kreeg de smaak van het schrijven steeds meer te pakken. Voor de oorlog zijn in totaal 36 boeken van haar verschenen. Ook schreef zij feuilletons in de Nieuwe Leidsche Courant. In september 1940 reageert de redactie op de vragen van lezers om de stukjes in boekvorm uit te willen geven: *"Helaas is als gevolg van het bombardement op Rotterdam in mei ons hoofdgebouw en ook het daar aanwezige zetsel vernietigd."*

De periode na 1945

Na de oorlog zijn nog meerdere boeken van Dit verschenen, o.a. "Jolige Juud" en "Die zonnige zomervakantie" (1952).

In de Nieuwe Leidsche Courant van 29 juli 1952 werd het volgende artikel over Dit gepubliceerd: *"Mevrouw D. Menkens – van der Spiegel is schrijfster van het nieuwe feuilleton "Toen de vesting viel", waarmee wij mogen beginnen. Zij behoort tot de meest bekende Christelijke auteurs, zodat wij haar onze lezers niet behoeven voor te stellen. Wij herinneren slechts aan haar roman "Hun geluksland", eveneens in ons blad als feuilleton opgenomen en dat, toen het als boek verscheen, binnen enkele weken was uitverkocht. Het*

doet ons dan ook genoeg van deze auteur een nieuw verhaal te mogen publiceren. 't Is weer een familiegeschiedenis en mevr. Menkens – van der Spiegel vertelt weer even boeiend. Het onderwerp van dit nieuwe verhaal is zeer actueel. Er zijn mannen die in Kerk en School en verschillende Christelijke organisaties een vooraanstaande plaats innemen. Daarin zijn velen ten voorbeeld. Het gevaar ervan is dat zij in zorg voor het eigen huis tekort schieten. Zij werken zo intensief op alle terreinen des levens dat zij bevreemden van het innerlijk leven van hun eigen kinderen.

Dit allesbehalve denkbeeldige gevaar wordt ons op vaak ontroerende wijze voor ogen gesteld in “Toen de vesting viel”. De karakters van de verschillende personen zijn met vaste hand getekend, gelijk we dit van deze schrijfster gewoon zijn. 't Is onze stellige verwachting dat onze lezers met klimmende belangstelling de ontwikkeling en ontknoping van deze boeiende familieroman zullen volgen.”

Haar laatste boek heeft zij in 1958 geschreven. Totaal heeft zij meer dan 50 boeken geschreven waarvan sommige meerdere drukken mochten beleven.

Dit en Hendrik kregen geen kinderen. Zij hebben jarenlang in Den Haag gewoond.

Dit is op 9 november 1958 overleden. Haar man Henderik op 23 augustus 1957. Beiden zijn begraven op “Oud Eik en Duinen” te Den Haag. Hun nalatenschap hebben zij geschonken aan de bekende tropenarts dokter Albert Schweitzer voor zijn ziekenhuis in Lambarene.

Het zou goed zijn om haar naam blijvend aan Abbenes te verbinden door een plein of straat naar haar te vernoemen. Contacten hierover zijn reeds gelegd met de daartoe bevoegde adviescommissie. Wie weet.

Een totaaloverzicht van haar boeken is te vinden op www.achterderug.nl
(Zondagsschoolboekjes – D. Menkens – van der Spiegel)

Ton Zekveld en Barend Klaassen

Bron: 125 jaar kerk in Abbenes. J. Tamboer 1994
Informatie van de fam. Strijbos uit Renkum

Teksten bij de foto's:

1. De oude pastorie van Abbenes (± 1900)
2. De ouders van Dirkje
3. Dirkje van der Spiegel
4. Hendrik Menkens en Dirkje Menkens – van der Spiegel
5. Boek van Dirkje
6. Grafsteen